

Székelyország

«Székely-Udvarhely»

Csik, Háromszék, Marostorda, Tordaanyos-és Udvarhely-vármegyék partoktól független, székely érdekű ujsága

Előfizetési ára: egész évre 10 K, félévre 5 K
negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdetések díjszabás szerint. Megjelenik minden vasárnap

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Posta lakarékpénztári csekk- és kliringszámla 10489. sz.

Anyák Köre.

Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök írta e szavakat Zichy Rafael grófnak, a székesfehérvári anya- és csecsemővédelem szervezése alkalmával:

„Ma, amikor ezerszámra pusztulnak el magyar gazdáink a harctereken, az lesz a legsürgősebb feladatunk, hogy a nemzetnek a gyermekhalandóság révén való front mögötti lassu, de folytonos elvérzését minden lehető eszközzel megszüntessük.“

Magyarországon évente születik 640,000 gyermek, de elhal belőle 140,000 gyermek az első életév betöltése előtt — írja a Budapesti Hírlap. Ezekből meg lehetne menteni 100,000 gyermeket, akik nagyobbára az anya tudatlanságának áldozatai...

A szülő anyák védelme és kitanítása az okszerű csecsemő-ápolásra, a kis gyermekes családok látogatása, — a front mögött ez a feladat várja az asszonyokat. Álljon be önként minden magyar asszony!...

Tudjuk, szívszakadva tudjuk, hogy a másfél éves öldöklésben a legnehezebb feladatokat a magyarságra bízták, hogy a székely és szinmagyar ezredek tizedelődnek, morzsolódnak föl a veszedelmes járőrszolgálatokban, mert ők a megbízhatók, a bátrak és vakmerők. E kiváló apák nemzetségéből ne pusztuljon el egy sem, egyetlen egy sem!...

Országszerte megindult a mozgalom az Anyák Körszervezésére. Az Országos Katolikus Nővédő Egyesület Budapesten eddig hat ilyen Anyák Körét nyitott, ahol mintegy 500 csecsemőt gondoz és látogat meg otthonában.

Ez intézményt a Székelyföldön is meg kell honosítani minden városban, minden faluban. Sehol sem lehet nagyobb állami érdek az, hogy a vitéz apák nemzetségéből el ne pusztuljon egy sem, mint épen a Székelyföldön.

Minden vármegye székhelyén bontsák ki a zászlót az arra hivatottak és segítsék diadalra a nemzet védő eszmét, mely gondjaiba veszi Magyarország ez időszerint legföltettebb kincsét, a jövő nemzedéket!...

A hős 82-esek.

A cs. és kir. Hadügyminiszterium 1915. július 30-án kiadott 224-ik számú veszteség lajstromába foglalt székelyudvarhelyi császári és kir. 82-es ezredbeli tisztek és legénység névsora. (LV. közlemény.)

Kristály Ferenc 8. sz. Csikszentdomokos 1893 ms. — Kristály Lajos pótt. 22. sz. Csikszentdomokos 1887 ms. — Kristinó Gábor 1. sz. Csvm. Gyergyótölgyes 1888 ms. — Kuk Vaszi 22. sz. Marostvm. Mezőszentmihály 1884 megs. — Kukujet János 20. sz. Marostvm. Mezőszilvás 1884 ms. — Kulcsár Péter 23. sz. Csvm. Ditró 1885 ms. — Kuna János 19. sz. Csikszépviz 1883 ms. — Kurkó János tizedes 10. sz. Csikszentdomokos 1883 ms. — Kürtös Demeter 22. sz. Marostvm. Görgénylibánfalva 1884 ms.

Labantur Konstantin 2. sz. 1885 megs. — Laczko Antal pótt. 22. sz. Csvm. Gyergyóremete 1885 ms. — Ladó Ferenc tizedes 8. sz. Csikmind-szent 1888 ms. — Lakatos Pál 11. sz. Udvm. Ujszékely 1894, meghalt 1915 május 11. — Lakatos István 2. sz. Udvm. Lövete 1892 megs. — Lämp Ferenc 19. sz. Csikmadéfalva 1891 ms. — László Albert pótt. 6. sz. Udvm. Székelyszentkirály 1888, meghalt 1915 május 7. — László Sándor 5. sz. Csikszépviz 1896, meg-

halt 1915 május 7. — László András 11. sz. Udvm. Méréfalva 1894 ms. — László Ferenc 19. sz. Csvm. Gyergyószentmiklós 1894 megs. — László Ignác 21. sz. Udvm. Székelyszentkirály 1889 ms. — László Márton Péteré 12. sz. Csikszentdomokos 1894 ms. — László Nőzes 4. pótsz. Udvm. Kecset 1892 ms. — László Miklós 2. pótsz. Udvm. Székelymagyaros 1893, meghalt 1915 május 7. — Lázár Albert tizedes 8. sz. Udvm. Székelyszaldobos 1890 ms. — Lázár Márton 19. sz. Udvm. Lövete 1892 ms. — Lázár Máté tizedes 7. sz. Csvm. Gyergyóújfalu 1892 ms. — Lévai Dénes 20. sz. Udvm. Székelyszenterzsébet 1892 ms. — Lévai Zsigmond 21. sz. Udvm. Székelyszenterzsébet 1892 ms. — Lőrincz Albert 4. sz. Udvm. Agyagfalva 1894 ms. — Lőrincz Ignác 5. sz. Csikmenaság 1888 ms. — Lőrincz János pótt. 21. sz. Udvm. Korond 1889 ms. — Lőrincz Mihály 20. sz. Udvm. Bözőújfalu 1892 ms. — Lőrincz Pál pótt. 8. sz. Csikmadaras 1883 megs. — Lőrinczi István tizedes 21. sz. Udvm. Etéd 1884, meghalt 1915 május 11. — Lukács Sándor 2. pótsz. Udvm. Kőrspatak 1882 ms. — Lukács Domokos 11. sz. Udvm. Sándortelke 1893 megs. — Lukács Jeremiás 21. sz. Udvm. Bözőújfalu 1885 ms. — Lukács Vilmos c. őrzetető 22. sz. Csvm. Gyergyóhébr 1891 ms. — Lunguly Demeter 1. sz. Csvm. Gyergyóbékás 1885 ms. — Lunka Mózes 9. sz. Udvm. Székelyszenterzsébet 1891 ms.

Madarász Imre 21. sz. Csikvárm. Gyergyóalfalu 1890 ms. — Madarász György 11. sz. Csvm. Gyergyóalfalu 1883 megs. — Magda Sándor 9. sz. Udvm. Kadicsfalva 1894 ms. — Maglán István 22. sz. Csvm. Gyergyóholló 1885, meghalt 1915 május 11. — Magyar Dénes Kovács 12. sz. Udvm. Oroszhegy 1893 ms. — Magyar Gáspár 21. sz. Udvm. Oroszhegy 1889 ms. — Magyar Ignác 21. sz. Csvm. Gyergyóalfalu 1883 ms. — Magyar Márton 21. sz. Udvm. Oroszhegy 1886 megs. — Magyar Mihály 20. sz. Csvm. Gyergyóalfalu 1892 ms. — Major Lázár szakaszvezető 11. sz. Udvm. Magyarhídvég 1891 ms.

— Makkos Elek 11. sz. Udvm. Erdőfüle 1893 ms. — Marci János 12. sz. Udvm. Székelyderzs 1893 ms. — Marinka János 19. sz. Udvm. Petek 1893 megs. — Márk Gábor 19. sz. Csvm. Szárhegy 1884, meghalt 1915 május 9. — Mark Vazul 15. sz. Csvm. Gyergyóvárhegy 1888 megs. — Marku Eliás 9. sz. Udvm. Rava 1894 megs. — Markus István c. őrzetető 2. sz. Szolnokdvm. Retteg 1884 ms. — Marosán Demeter pótt. 22. sz. Csvm. Gyergyóvárhegy 1887 ms. — Márton Gáspár 11. sz. Udvm. Oroszhegy 1894 ms. — Márton János őrzetető, c. tizedes 11. sz. Csikszenttamás 1894 megs. — Márton József szakaszvezető, címz. őrmester 5. sz. Csvm. Gyergyóújfalu 1890 megs. — Márton Mihály 7. sz. Csikjenőfalva 1889, meghalt 1915 május 7. — Maruczka István 1. sz. Csikszentmihály 1893 ms.

(Folytatjuk.)

Még egyszer a facipőkről.

Irtá: Ádám Éva.

Kölcsonös igazság, hogy az idő megérleli a gondolatokat, s hogy a gondolatok megérnek az időben.

A facipő hasznáról, keletkezéséről és terjesztéséről irtam egy cikket Az Ujság-ba néhány hét előtt. Ez a cikk visszhangot keltett az egész országban. Leveleket hozott a posta innen is, onnan is. Idegenek és ismerősök kerestek fel. Mind a facipőről kérdezősködtek. Ez mutatja, hogy közszükséglet volt a facipő eszméjének a felvetése.

Mikor azt a cikket irtam, szakemberek figyelmét akartam felhívni a facipőkre. Azután magam is gondolkozni kezdtem. Cipészeknél érdeklődtem, szaklapokat olvastam. Megtudtam, hogy milliókat érő bőrt tettünk el a harctéren elásott állatokkal. Megtudtam, hogy bőrkészletünk nincs; a mit külföldről kaptunk, magának a hadseregnek sem elég. Nyersbőrünk volna, de nincs cserző-

anya. Azt hiszem, jól értesültem mindezekről. Ugy éreztem a bőrkészlet fogyasztása nemcsak gazdag és szegény problémája, hanem fontosabb hazafiasság kérdése is.

Nem volt éppen hivatásom a cipész, de gondolkodtam. Elképzeltem egy cipőt a ruhaszövetből fátalppal. Elmondottam egy elsőrendű cipésznek. Láttam, meg van lepve, hogy miben mesterkedem. Gondolkozási időt kért és másnap kijelentette, hogy vállalja a fátalpu szövetcipőt úgy, a mint elmondottam. Uri, kényes lábakra való szalomicipő lett volna, de a kivételben megakadt ott, hogy a legügyesebb asztalos sem tudott a kaptafa hajlása szerint való vékony fátalpat készíteni, mert a fa rostjai szétszálkálnak a talp közepén. Csak főzött, préselt fából lehetne megadni a kaptafa hajlását. A kik nálam illetékebbek, gondolkoznak ily talp előállításán. Talán hajlott butorgyárban lehetne ezt megpróbálni. Bár nagyon nehéz lesz egy pár ilyen talphoz jutnom mintacipőhöz, de azért nem tettem le a reményről. Ha ezt a talpat megkapnók, egy új fajta cipő keletkezne, s megvolna oldva a cipődrágaság kérdése.

Addig valami mást sikerült kitalálnom. Ugyancsak fátalppal. Sajnos, írásbeli utasítást nem adhatok, mert cipész nem készítheti, mivel nem kaptafa szerint készül, hanem magára a lábra. Ugy hallom itt, a háromszéki ősi kuriákon, hogy valamikor az ötvenes években minden úri nő maga készítette, főként a bálci cipőt. Házas női erény volt-e ez is, vagy az akkori megélhetés kényszer-munkája-e, nem tudom. De az idő visszajött. Vértáztatta földre nem illik a selyem topán. Komorabb és beszédesebb az, melyet minden előzetes szaktudás, mérték, sedédeszköz nélkül, közvetlenül a lábra formálva, szorgos női kezek részére, háziiparnak terveztem. Bálba nem való, sáros erdőre se, de sok más közép-szerű esetben helyettesíti a drága cipőt. Minden komikus lehet annak, a ki nem szorul rá valamire, de minden új dolog áldás lehet annak, a ki ismeri a szót: „nincs!“. Minden új találmány árt valakinek, de meg kell nyugodnunk a kulturának e hátrányán, ha arra gondolunk, hogy azzal többnek használunk, mint ártunk. Ne haragudjanak rám a cipészek. A mai időkben áldás lehet az száz családnak, ha az okos, ügyes női kéz legalább is otthoni használatra megcsinálja a hozzátartozói cipőit.

Ez adta az első gondolatot.

Minden bagolynak kedves a fia! Én is mérhetetlen gyönyörűséggel nézegetem a cipőmet!

Egy napon a cikkem megjelenése után nevetve jön hozzám a háromszéki főispán lánya Szentkereszty Mariette bárónő. Ez a báró kisasszony annyi szép változatban tűnt fel a háborus kötelelességekben: Lelkes, meleg, komoly érdeklődéssel volt munkám iránt és kért, hogy munkatársamnak fogadjam. Aztán jött Beldi Pálné, Bálintt Márta bá-

rónő. Az irasztalt kidobtam s a ruhelyi felülőtűk. Mindenki a maga cipőjét csinálta. Bárónők a kaptafamellett egy írónő szobájában: nagyidők jele! De a cipő készen lett s szépségesen komoly munka volt. A talajt már elkészítette a hir, s már mind a facipőkről beszéltek az emberek. Persze úgy, a mint ez történni szokott; az egyik viccesen, a másik komolyan. Minden ilyen nyilatkozat a lélek bélyegét viseli magán s örvendtes jel, hogy kevesen voltak a mosolygók. Hogy szükség van a facipőkre, s hogy szívesen befogadják azt a közönség, bizonyosság az, hogy sokan eljöttek hozzám minden rendű-rangu nők, hogy tanítsam meg azok készítésére.

Azután falura mentünk. Szentkereszty főispánék falujában, Árkos községben tartottam előadást a különböző országok szokásairól, meg a lelkes főuri család reklámozta a dolgot, s a végen bemutatam mindenik ország jellegzetes facipőjét, melyeket jobb időkben emlékeppen szedtem össze. Az előadás célja és esztanója a saját magunk készítette facipő volt, mely előadásom alatt a Szentkereszty és Beldi bárónők lábában volt. Ennél jobb reklámot alig lehetett volna kitalálni Magyarországon csak néhány vidéken hordják a facipőt. A hol a nép nincs szokva ilyesmire, ott vigyázni kell, mert egy gúnyos szó, vagy lekicsinylő mosolygás eljetheti az egész ügyet. Bizony, az urak dolga a példaadás! A háromszéki urak példáját mintául vehetik bárhol. Nemesak alispán, főispán és más hivatali előkelőségek, hanem a háromszéki összes magánosok és az egész úri társadalom egyszerre karolta fel a gondolatot, s ez az érdeklődés kisugárzott a vidékre is. Gróf Mikes Árminné táviratilag tudakozódott s első volt a megyebeli magánosok között, a ki a mozgalomban segítségét felajánlotta Szentkereszty báróékkaal egyidőben. Éppen olyan napon voltam a grófnénál, mikor hadi tudakozó irodájában megfordult egy s más ügyben Felsőháromszék asszonynepe. Felhasználtuk a kitűnő alkalmat egy rögtönzött előadásra, s örvendő lélekkel láttuk, hogy az asszonysereg kéri, sürgeti a cipőtanítást, sőt az újdonság lázával vizsgálgatták a facipőt.

Beldi Tivadar és Seethalné is, mint a vármegye arisztokratái, ugyancsak szép szolgálatot tettek az eszmének. Az előkelő szó messze hallik, s elég volt kinek-kinek a saját falujában beszélni, hogy e mozgalom híre szétfusson. Községek kezdtek érdeklődni, majd a kir. tanfelügyelőséget keresték meg kéréseikkel. Oly arányokat öltött a facipőkérdés, hogy annak behozatala és terjesztése fölött egy szűkebbkörű vármegyei értekezlet tanácskozott és hivatalos fölterjesztést tett Király Aladár dr alispán a marosvásárhelyi iparkamarához és Benkő Pál gazdasági felügyelő a földmívelésügyi minisztérium székelyföldi kirendeltsége-

lekes, ideális vezéréhez: Koós Mihály dr. miniszteri osztálytanácsoshoz. Javaslatahoz hozták a népies tanfolyamok rendezését és azok költségei fedezését, mivel, sajnos, elfelejtem, hogy elég gazdag. Koós miniszteri osztálytanácsos már első cikkem megjelenését örömmel vette és szívesen ígérte a támogatást és már rendelt is az ország más vidékein használatos facipőkből. Reméljük, hogy az értelmes, okos székelyneppel sikerült megszerettünk a facipőt! Hiszen a vármegye derék, kedves alispánja is csináltatott magának azonnal, s mivel ily cipőt megrendelni nem lehet, csak megcsinálni: tehát megtanulta és megcsinálta az alispáné! A hol ilyen példák vannak, ott remélni merem, hogy követők is lesznek más vármegyében is.

(Vége köv.)

Székely hősök.

Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Tordaaranyos- és Udvarhelyvármegyéből származó és a világháboruban megsebesült, meghalt vagy hadifogságba jutott hősöknek a hadügyminisztérium veszteség lajstromai alapján összeállított hiteles kimutatása.

LVII.

Az 1915 július 11-én kiadott 192 sz. veszteség lajstrom szerint: Blénesi József ővezető 68. gye. 12. sz. Csikvm. Győr yószentmiklós hadifogoly. — Polgár István ővezető 68. gye. 12. sz. Csvm. Szárhegy hadifogoly.

Az 1915 július 17-én kiadott 195. sz. veszteség lajstrom szerint:

Barabás József 24. hgye. 7. sz. Csikszentdomokos 1879 hadifogoly (Berezowka, Oroszország). — Barta András pött. 24. hgye. 9. sz. Hsz. Léczfalva 1885 hadifogoly (Berezowka) Bene Dénes pött. 24. hgye. 4. msz. Hsz. Barót 1885 hadifogoly (Kansk, Oroszország). — Birigy Imre pött. 24. hgye. pötsz. Udvm. Bardoez 1888 hadifogoly (Soligalitsch, Oroszország). — Boros Ádám Gábor pött. 24. hgye. 3. pötsz. Csikszentkirály 1888 hadifogoly (Nishnij-Nowgorod, Oroszország).

Dancs Lajos egyévi önkéntes, c. ővezető 24. hgye. 12. sz. Hszékvm. Csomakörös 1891 hadifogoly (Irkutsk, Oroszország). — Dani Márton ővezető 24. hgye. 9. sz. Hszvm. Karatnavolál 1887. hadifogoly (Kansk, Oroszország).

Eröss Antal pött. 24. hgye. 2. pötsz. Csikjénőfalva 1884 hadifogoly (Oroszország). — Eröss Dénes ővezető 24. hgye. 3. pötsz. Csikszentmihály 1887 hadifogoly (Berezowka).

Fitori Ambrus pött. 24. hgye. 1. pötsz. Udvm. Felsőrákos 1887 hadifogoly (Waldimir, Oroszország).

Horváth Lajos László szakaszvezető 24. hgye. 9. sz. Hszvm. Kézdi-

almás 1890 hadifogoly (Berezowka).

Incze Antal pött. 24. hgye. pötsz. Hszvm. Karatnavolál 1882 hadifogoly (Tscheljabinsk, Oroszország).

Király László Dezső egyévi önkéntes, c. ővezető 24. hgye. 3. sz. Hszvm. Hidvég 1892 hadifogoly (Irkutsk). — Kovács György 24. hgye. 9. sz. Hszvm. Kézdiszentlélek 1882 sebesült hadifogoly (Berezowka). — Kovács Kelemen ővezető 24. hgye. 9. sz. Hszvm. Bereczk 1880 hadifogoly (Berezowka).

László Dávid pött. 24. hgye. 2. pötsz. Csikszentdomokos 1891 hadifogoly (Berezowka).

Máthé Miklós 24. hgye. 1. sz. Udvm. Homoródszentpéter 1881 hadifogoly (Soligalitsch, Oroszország).

Ravasz József ővezető 24. hgye. 10. sz. Csikszentkirály 1885 hadifogoly (Kursk, Oroszország).

Szilágyi Dénes pött. 24. hgye. 3. pötsz. Hszvm. Kilyén 1892 hadifogoly (Wladimir, Oroszország). Szőke Ignác pött. 24. hgye. 3. pötsz. Csikcsatószeg 1886 hadifogoly (Moskau, Oroszország).

Tóth Zsigmond 24. hgye. 3. sz. Hsz. Egerpaták 1882 hadifogoly (Oroszország).

Zöld Károly ővezető, c. tizedes 24. hgye. 3. sz. Hszékvm. Ilyefalva 1885 hadifogoly (Oroszország).

(Folytatjuk.)

Zeneirodalom

Dr Kovács Sándor: Hogyan gyakoroljunk? Régóta elismert tény, hogy a gyakorlónak nemesak mennyisége, hanem minősége is döntő befolyású az elérhető eredményre. A zenepedagógusok ezt jól tudják. De ez irányú összes utasításaik igen általános kijelentéseikben, mint „lassan gyakorolni“, vagy „külön kézzel gyakorolni“ szoktak kimerülni. Hány fiatal zongorista akad már meg a „hogyan gyakoroljak?“ problémáján! E kérdés megoldása ma, mikor a hangszer tanulás oly általánossá vált és amikor az előadó művésztől a szellemi és technikai készség oly magas fokát kívánjuk meg, égetőbb, mint valaha. Hiszen a helyes gyakorlás nemesak a végleges siker alapfeltétele, hanem rendkívüli idő- és erőmegtakarítást is jelent. A zenepedagógia ezt az alapvető problémáját világítja meg Dr Kovács Sándor könyve. Felhasználva a modern kísérleti lélektan és

kísérleti pedagógia eredményeit, a gyakorlás pontos rendszerét állapítja meg a szerző, mely a leendő zenész munkájára, minden mozzanatára vonatkozólag pontos utmutatással szolgál. Még a tulajdonképpeni gyakorlás megkezdése előtt történik az oly fontos „szellemi beállítas“: a cél kitűzése; ezt követi a kitűzött cél elérésére irányuló folytonos erős akarási folyamat és az állandó önellenőrzés. A végeredmény szempontjából egyik legfontosabb követelmény az, hogy már a legelső eljátszás is hibamén-

53 esztendő

Udvarhelyvármegye köz-
igazgatási életéből.

Írta: lengyelalvi Bátor Orbán Ottó.

XXII.

Fejérváryék kormánya rövidesen megbukott és ezzel az Ugron János vállalkozása is véget ért.

Ezután a koalíciós kormány bontotta ki magyar nemzeti zászlóját, mely alá a haza minden polgára örömmel csatlakozott. A kedélyek lecsillapultak és az országban csendesség, béke állott be.

Ugrom Ákos lett a vármegye főispánja. Kinevezését a közönség lelkesedéssel fogadta. Különösen a székely nép üdvözölte nagy örömmel.

Ugrom Ákos, édes atyja: Ugrom Lázár népszerűségét örökölte, aki hosszú időn át szolgálta a vármegyét előbb, mint dultó (szolgabíró), később mint egyik királybíró (alispán). A székely nép határtalanul szerette Ugrom Lázárt, bizott benne és elválaszthatatlan társa volt felebbvalójának, mivel a derék főúrban nem a hivatalnokot látta, hanem földműves társát becsülte. Ugrom Lázár tehát akkora népszerűségnek örvendett Udvarhelyvármegyében a székelység között, amekkora népszerűségben sem azelőtt, sem azután közhivatalnok nem volt.

Ugrom Ákos a népszerűségben édes atyja örökébe lépett. A nép bizalmát és szeretetét rövidesen biztosította magának. Hivatalának ajtója és magán lakása minden időtájban nyitva volt szegény, gazdag, boldog, boldogtalan előtt. A sérelmeket a törvény korlátai között igazságosan ügyelintézte, hogy a jogtalan visszaélések is a legnagyobb meglepedést keltve oldattak meg. Ezért a hála és köszönet s a székely nép ragaszkodása napról-napra fokozódott iránta.

Lojális, higgadt megfontolással kezelte a közügyeket. Működése a vármegyében általános meglepedést teremtett. A társadalmi viszályok is a békés hangulat hatása alá kerültek s nem egy jóra való eszme nyert életet. A gazdasági élet lendületes mozgásba jött és alkotott, gyarapított. A vármegye lakossága ismét felekezeti különbség nélkül becsülte egymást.

Amint így rendes mederben folyt a tevékenység minden vonalon, Ugrom Ákos ezt kezdte észlelni, hogy meghitt, megbízható emberei közül többen alattomosan ellene törnek és az ő megbuktatását tüzték ki aljas céljukul. Megtudta, hogy jóindulatu baráti keblén ravasz kígyókat melenget.

Ekkor aztán a tűzpróbán keresztül ment kevés megbízható emberétől támogatva, a kormányzás gyepőlőt vasmarokkal ragadta meg és a vezetést páratlan eréllyel, kitartással, az egyéni érdekek fölé helyezkedve, tiszta kézzel, részrehajlatlanul, mindig az igazságot szemelött tartva — intézte.

E közben jött a vármegyei tisztújítás. Az alispáni állásra ketten pályáztak: Dr Damokos Andor a volt alispán és Dr Sebesi János a mosani alispán.

Damokos a vármegyében már nem volt kedvelt egyéniség, de azért a törvényhatósági bizottság egy tekintélyes része az ő pártján állott és megválasztása érdekében erős mozgalmat indítottak. Damokosnak ugyanis nem volt annyi szolgálati ideje, hogy nyugdíjképes legyen. Ha tehát a választáson elbukik, minden jövedelme megszűnt volna s így terhes családját gyenge anyagi viszonyai miatt, nem lett volna képes föntartani. Ezért pártjának tekintélyes tagjai közbevetették magukat s arra kérték, hogy Damokos megválasztásába egyezzen bele annál is inkább, mert Damokos kötelező írásbeli nyilatkozatot ad arra, hogy két év múlva, amikor nyugdíjképes lesz, az alispáni állásról a Dr Sebesi részére lemond. Különben is Sebesi fiatal ember, még csak aljegyző és két évig nyugodtan várhat.

Ugrom Ákos főispán velünk, meghittebb emgereivel Dr Damokos Andor kérését és ajánlatát közölte. Nemes lelke sugallatát követve, egy család megmentésére hívta fel figyelmünket és arra kért, hogy egyezünk bele Damokos ajánlatában és s megválasztásába.

Mi is emberbaráti szempontból ítélve meg a dolgot, Damokos ajánlatát elfogadtuk és ő tényleg a reverzálist kiállította s a főispánnak megőrzés végett átadta.

Ez eldöntötte a választás sorsát. Dr Damokos Andor újból alispán lett és Dr Sebesi János kisebbségben maradt a szavazásnál, aki azonban a választás ellen felfolyamodással élt.

Telt mult az idő és Dr Damokos egészen jól érezte magát az alispáni székben, annyira jól, hogy kereklen kijelentette, mikép őtet az általa kiállított reverzális nem kötelezi. Azt a főispán — ha neki tetszik — elviheti bizonyos helyre... Neki az tán esze-ágába sincs két év múlva az alispáni állásról lemondani...

(Folytatjuk.)

Az „Agrár“

Az Erdélyi részek legnagyobb pénzüntézet az „Agrár“ takarékpénztár február hó 6-án fogja megtartani évi rendes közgyűlést.

Az intézet működésének anyagi eredményéről a kiadott mérlegszámla nyújt minden dicséretnél szeöben beszélő felvilágosítást.

Mi csak egyre mutatunk ez alkalommal rá. Az „Agrár“ megváltozott új szellemére.

Ezt a szellemet az új vezérigazgató lécfalvi Bodor Pál és buzgó munkatársai, közöttük első helyen a ma már igazgató Fekete Manó honosították meg.

Ez a szellem az előzőeken, udvarias elbánásban a közönséggel szemben, méltányos és figyelmes mérlegelésében a rehez viszonyoknak nyilvánul meg óráról-órára. Ez biztosítja az intézet és annak vezetősége részére nemcsak az anyagi sikereket, de a nagyközönség becsülését is.

A mérleg adatai egyébiránt a következők:

Az Agrár takarékpénztár r.-t. Marosvásárhelyt igaztósága báró Kemény Ákos dr elnöklote alatt mult napon megtartott ülésének határozata értelmében a február 6-án tartandó közgyűlésnek oly irányú javaslatot fog előterjeszteni, hogy a lefolyt üzletév 426,680.55 korona kimutatott tiszta nyereségből (előző évi 377,456.59 koronával szemben) 200,000.— korona azaz tizenkettő-szerötszáz darab részvény után részvényenként (8 százalék) 16.— korona, — mint a m. kir. miniszteriumnak 269—1916 M. E. számú rendelete szerint kifizethető legmagasabb összeg — fizetlenség osztalékul, a tartalékalapok 80,000.— koronával (előző évi 72,500.— koronával szemben), a nyugdíjalap 13,000.— K-val (előző évi 11,000.— K-val szemben) dotáltassanak, hadi jótékonyági célokra az évközben már kifizetett 7,935.— K-án felül további 10,000 K fordítottassék, s az igazgatóság, vezérigazgató és tisztviselők alapszabályszerű jutalékreszesedésének levonása után fennmaradó 69,858.92 K a folyó tiszlet javára vitelezessék át.

Az intézet 1,001,462.26 K bruttó nyereséget ért el (az előző évi 885,245.44 K-val szemben, regio számlái 382,433.60 K (előző évi 349,578.20 K-val szemben) adószámlái 114,139.46 K-át (előző é. 96,764.15 K-val szemben) tesznek ki, intézeti székházának értékeiből, új berendezéseinek költségei fejében és követeléseiből 78,208.65 K-át írt le (az előző évi 61,446.50 K-val szemben).

Betéteinek állománya két millió 432,720.64 K-val — 12, Tizenkét millió 567,424.27 K-ra emelkedtek. Különös gondot fordított a folyó banküzlet fejlesztésére, mely körülmény különféle bankári jutalékok címen elért 168,400.— K nyereségében (előző évi 75,000.— K-val szemben) jut kedvező kifejezésre. Bizományi kifizetések eszközlése végett a román határszéli Gyimesbükkön létesített kirendeltsége várakozásainak teljesen megfelelő jó eredménnyel működött és a román gabona import lebonyolítása körül eléggé nem értékelhető közgazdasági szolgálatakat tett.

Az Agrár takarékpénztár két évtizedes hagyományos elveit hűven, a háboru második évében is sürün kínálkozott kedvező alkalmak dacára sem bocsátkozott konjunkturalis tevékenységbe és mivel a helyzet óvatos mérlegelés e folytán hosszú lejáratu kihelyezkedéseket nem eszközölt, esupán a mobilitás követelményeinek mindenben megfelelő kölesönök folyósítására szorítkozott. Erdély több vármegyéjének élelmiszer szükséglete

tesen történik. Mert a hibás benyomás épp oly nyomot hagy az emlékezetben, mint a helyes. Ebből következik a lassu gyakorlás követelménye. Semmit sem lehet a végteleenségig tanulni; egy idő mulva a darabot félre kell tenni pihentetni és újra felfrissíteni. Az első eljátszások döntöek a darab megtanulása szempontjából.

A helyes gyakorlás lényegét szerző a tanulás testi és szellemi részének eljátszásában látja. A gyakorlat azt mutatja, hogy sokkal nagyobb eredményt lehet elérni, ha egy darabot megtanulunk kotta nélkül képzeletben eljátszani, még mielőtt a zongorán való gyakorláshoz hozzáfogtunk volna. Így elkerüljük a hibás eljátszásokat és jobban összpontosíthatjuk képzeletünket a hallási és mozgási képekre. Az ilyen szellemi zenetanulásnak természetesen megvanak a feltételei: fejlett hallás, emlékezet, figyelem és zenei műveltség, melyeknek képzésére szerző részletes és érdekes utasítást ad. A képzeletben való tanulás további nagy eredménye, hogy a zenei elképzelés három főtipusa, a hallási, látási és mozgási típus között egyensúlyt terem, amennyiben az egy egyénben rendszeren hiányzó harmadik tényezőt hozzáfejljeszti a már meglévő kettőhöz. A személyiség átalakítható és így értelemben a zenetanulás magasabb célja: Kümb emberré válni. A nagy ember eszményképét, melynek elérése a vége, szerző a következő jellemvonásokban látja: az igazság fanatizmusa, a hiuság hiánya, önzetlenség, szerénység.

Ezek után a szellemi tanulás testi feltételeit fejlegeti a szerző és a napi 4—4¹/₂ órai gyakorlási időt ajánlja, mint maximumot. Föelvül állapítja meg: a szellemi részt tudatosá és a testi részt automatikussá tenni. Azután a zenemű megtanulásának fejlődési fokozatait írja le teljes tájékozással, egész a legaprólékosabb művészi részletmunkáig. Végül a nyilvánosság előtt való játékról ad hasznos tanácsokat e könyv, mely zenét tanulók körében bizonyára nagy örömet fog kelteni, mert nagy alapos-sággal és rendszerességgel oly mindennap felmerülő kérdéseket világít meg, melyeknek tudományos megoldásával eddig még nem próbálkoztak meg. A könyvet Rózsavölgyi és Társa cs. és kir. udvari zenemű- és könyvkiadó cég, Budapest, IV., Servita-tér 5 adta ki. Ára 1 korona 50 fillér.

Az igazi székely

összetart és támogatja azt a lapot, mely a Székelyföld egysége, előhadadása s így mindnyájunk érdekében küzd. Csekély 2 K 50 fillérért három hónapig bárhova elküldjük a „Székelyország“-ot, melynek minden száma érdekes és értékes közleményeket ad.

fedezésére átmenetileg jelentékeny összegeket bocsájtott rendelkezésre s nagyobb szabású finanszírozásokat végzett. — Az 1915-iki évi mindkét hadikölcsön kibocsájtásában jelentékeny szerepet vállalt, midőn ügyfeleivel és saját tarcéja részére mintegy Tizenkét millió korona névértékű hadikölcsön címletet jegyeztetett.

Jelenti továbbá az igazgatóság, hogy Fekete Manó igazgatóhelyettes — elismerve az intézet érdekében kifejtett eredményes tevékenységét — az intézet igazgatóvá nevezte ki.

HIREK.

— **Tisza István gróf** magyar miniszterelnököt, Sepsiszentgyörgy képviselőtestülete a város diszpolgárának választotta.

— **Kitüntetett rendőrtanácsos.** A király Dr. farcádi Sándor László székesfővárosi államrendőrségi tanácsosnak a Ferenc József rend lovag keresztjét adományozta. Dr. farcádi Sándor László, ez a kiválóan finom modoru derék székely, a háboru kitörésének első napjától kezdve, mint államrendőrségi tanácsos országos érdekű ügyekben a legszelvsabb és felelősségteljesebb mun-

kat kört tölti be. Nevét a legbonyolultabb ügyekkel kapcsolatban olvashatjuk, a melyeket mindig esodálatos szívóssággal és éleslátással derített ki az igazságszolgáltatás mérhetetlen előnyére. Dr. farcádi Sándor László kitüntetése az egész székelységnek büszkeségére szolgál, mert Ő ami vérünkben való vér, melynek elfajulnia soha sem szabad s amely a harcúterén is örök dicsőséget szerzett nemzetünknek.

— **Derék székely asszony.** Pál Józsefné szül. Ilyés Borbála Csikszentimre községben január 22-én este három ép, erős és egészséges fiu gyermeknek adott életet. Az apa éppen akkor indult a harcúterre, mikor a hármas ikrek születtek. A derék székely anya és gyermekei jól vannak. Az újszülöttekkel együtt már hét gyermek várja haza a csatatérrel az édes apát.

— **A vitézségi érem díjaiért** azoknak, akik már nem tartoznak a hadsereghez és a katonai nyilvántartásban nincsenek, folyamodniuk kell a díjak odaítéléséért még akkor is, ha az eredeti határozmányok szerint a pótdíjra igényük nem volt. A folyamodványokat a pontos lakcim feltüntetésével és a vitézségi érem adományozását igazoló okmányokkal felszerelve, az illetékes honvéd vagy

es. és kir. parancsnoksághoz kell benyújtani.

— **Muszkasország történetéről** tart előadást Dobieczy Sándor országgyűlési képviselő, a Magyar Védő Egyesület nagyérdemű elnöke Tordán, a rokkant katonák javára. Az előadást a Tordai Magyar Védő Egyesület rendezti — vetített képek keretében és más érdekes műsor-pontokkal.

— **Az öreg népfelkelők.** Úgy értesülünk, hogy a napokban megjelennek azok a hirdetésmények, amelyek az 51—55 éves férfiakosság fegyveres szolgálatra való behívását tartalmazzák. A legöregebb katonákat a katonai felügyelet alatt álló nagyobb iparvállalatok őrségibe fogják beosztani, hogy az ott levőket felváltsák és más szolgálatra alkalmazhassák. Valószínűleg az erőteljes tisztiszolgákat is a legöregebb népfelkelőkkel helyettesítik, hogy az így lekötött igen tekintélyes számú derék ifjakat frontszolgálatra lehessen vinni...

— **Augusztia Naptár** a legjobb magyar írók almanachja. Jövedelme a Nemzet Háza rokkant-otthoné. Szépirodalmi részét írják: Bálint Lajos, Bede Jób, Biró Lajos, Drasche-Lázár Alfréd, Faragó Jenő, Hajdu Miklós, Hajó Sándor, Hevesi József,

Hervay Frigyes, Ignótus, Kosztolányi Dezső, Kozma Andor, Krudy Gyula, Lakatos László, Lázár Miklós, Márkus Miksa, Molnár Ferenc, Nádas Sándor, Pekár Gyula, Porzsolt Kalmán, Révész Béla, Sebők Zsigmond Szini Gyula, Tormay Cecília, Vajda Ernő. Az Augusztia Naptár ára 1 korona. Megrendelhető lapunk kiadóhivatalában vagy az Augusztia-Alapközponti irodájában (Budapest, Károly-körút 3.) Postaköltségül 20 fillér, ajánlott küldés esetén 45 fillér mellékelendő. Mindenkinek szüksége van naptárra. A legjobb naptár az Augusztia Naptár. Mindenkinek vegye meg, mert ezzel rokkant hőseinket segít!

— **A „Magyarország”** egyik legjobb politikai napilap, mely a székelyföldi érdekeket is szolgálja. Szerkesztősége és kiadóhivatala Budapest, VI. Teréz-körút 22. sz. a. van.

— **Magyar Könyvveléi Folyóirat.** Havi szaklap a számviteli ismeretek fejlesztésére. Gyakorlati Könyvelő melléklettel félfévre 5 korona. Kérjen mutatványszámot a kiadóhivataltól, mely Budapest VIII. Vasútcsa 9. sz. a. van; a „Székelyország” olvasói ingyen kapják.

Nyomtatva és kiadja **BETEGH PÁL** könyvnyomtató int. Székelyudvarhelyt

Könyv-, zenemű-, papír-, író- és rajzszerkereskedés, könyvnyomda és újságkiadó hivatal.

Betegh Pál

„Székelyország”

Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Tordaaranyos- és Udvarhelyvármegyék független székely érdekei újsága.

könyvnyomdája és könyvkötő intézete

a „Székelyország” („Székely-Udvarhely”) szerkesztősége és kiadóhivatala **Székelyudvarhelyt Kossuth-utca 31. szám** (saját ház).

A székelyföld legnagyobb nyomtatványraktára!

Elkészít mindenféle községi, körjegyzői, egyházi, tanügyi, ügyvédi, végrehajtói és mindenféle magánügyi nyomtatványokat és állandóan raktáron tartja.

Vidéki megkeresésre azonnal válaszol. Költségjegyzékkel díjtalanul szolgál.

Telefon szám 15.

Könyvnyomdai munkák u. m. könyvek, plakátok, számlák, jegyzékek, borítékok, névjegyek, eljegyzési és esküvői kártyák, meghívók, körlevelek és gyászjelentések a legrövidebb idő alatt esinos kivitelben a legolcsóbb árak mellett készülnek.

Keresek egy jóra való, szorgalmas fiút nyomdász tanulónak. Reál- vagy polgári iskolai két osztályt, avagy algimnáziumot végzettek előnyben részesülnek.

Figyelmeztetés!

Hirdetés az üzletlelke! Hirdetés nélkül nincs üzlet! Hirdessen a „Székelyország”-ban és üzletében okvetlen lendületet fog tapasztalni.

Hirdetések díjszabás szerint. A „Székelyország” megjelenik minden vasárnap. Előfizetési ára egy negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér.

Az Élet könyve mint állandó házi oros 3 K kapható e lap kiadóhivatalában.